

ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Посилення процесів інтеграції України до світового співтовариства і європейського економічного простору зумовлюють значні зміни в національній економіці й суспільстві. Інтеграція в світову економіку нерідко є фактором, що має вирішальне значення для забезпечення економічної ефективності та конкурентоспроможності національної економіки.

В умовах війни, що є структурним шоком для національної економіки України, міжнародна фінансова та військова підтримка відіграє надзвичайно важливе значення для підтримки макроекономічної стабільності. А в період повоєнного відновлення саме вступ України до ЄС має стати каталізатором стрімких змін в усіх сферах суспільного життя. Для прикладу, на мікрорівні, в процесі інтеграції в ЄС, щоб досягти успіху, будь-яке підприємство змушене ефективно використовувати наявні ресурси: матеріальні, фінансові та потенціал співробітників, а також аналізувати навколишнє середовище, в якому воно працює. Все це призводить до того, що підприємства постійно розвиваються, змінюють функції, цілі, завдання, методи організації і пристосування до мінливих умов господарської діяльності.

Разом із цим економічна інтеграція дозволить використовувати фонди регіонального розвитку ЄС, що пришвидшить досягнення рівня властивого іншим членам ЄС. Проте на цьому шляху можуть виникнути суттєві перешкоди, пов'язані з інституційними деформаціями й системними загрозами економічній безпеці України. Так, зростаючі темпи тіньового сектора економіки знижують рівень життя населення, провокують зростання бідності та безробіття, соціальної нерівності, а також зниження темпів економічного зростання. Тому в умовах прискореної євроінтеграції України назріла гостра необхідність розроблення механізмів ефективної протидії дестабілізуючим явищам та проведення системної детінізації національної економіки.

Україна має значний економічний потенціал. До військової агресії Україна постачала 10% світового експорту пшениці, понад 15-20% ячменю, понад 50% соняшникової олії. Таким чином, Україна є одним із найбільш світових експортерів за цими сегментами. Наразі економіка України знаходиться у кризовому стані через військову агресію з боку Російської Федерації. Згідно із даними НБУ темп зростання споживчих цін буде перевищувати майже 30%, відбувається процес масового безробіття, зниження попиту на деякі види товарів через виїзд великої кількості людей з країни [2]. Зважаючи на гостроту сучасної кризи євроінтеграційні кроки України можуть сприяти суттєвому покращенню ситуації, адже вступ до Європейського Союзу допоможе відкрити нові можливості, наприклад, доступ до відповідних фінансових фондів, а також статус кандидата для України суттєво підвищує рівень відповідальності ЄС за процеси в політичній, економічній, соціальній і гуманітарній сферах. Для вирішення існуючих проблем необхідно реалізувати такі кроки [3]:

- 1) перехід української економіки до європейських стандартів промислового і продовольчого виробництва (інноваційний розвиток промисловості);
- 2) повернення людей, які мігрували за кордон (необхідно для відновлення економіки та відбудови країни у післявоєнний період);
- 3) створювати умови для покращення інвестиційного клімату (заохочувати інвестиції та разом із партнерами обговорювати інноваційні ідеї);
- 4) збереження елементів навколишнього середовища для подальшого їх використання (необхідно встановити такі правила регулювання, які будуть враховувати інтереси усіх стейкхолдерів – держави, бізнесу та громадськості аби уникнути потенційної екологічної

кризи, яка пов'язана із швидким економічним зростанням; погіршення якості атмосферного повітря, проблему управління відходами та зменшення площ зелених насаджень).

В подальшому вирішальне значення матиме фінансування програм щодо захисту територіальної цілісності України, а також забезпечення економічного, військового та інформаційного захисту, що відрізнятиме пріоритети соціально-економічного розвитку України в контексті її євроінтеграції. Оскільки на сьогоднішній день головним напрямом розвитку економіки країни має бути відновлення України після військової агресії, то саме ця ціль і є пріоритетною та відіграє ключову роль для України. Очікується, що найбільшим попитом під час відновлення країни користуватимуться працівники, пов'язані із логістикою та відбудовою інфраструктури. Саме тому, людські ресурси мають підтримувати економічні процеси, а держава в свою чергу, має створити належне регулювання та залучення іноземних інвестицій у цій галузі.

Для національної економічної системи іноземний капітал є важливим джерелом фінансування, а саме захисту національних інтересів, розбудови та модернізації інфраструктурних об'єктів, освіти й науки, державного устрою, екологічних проєктів [4]. За сучасних умов військового часу необхідно більш раціонально використовувати бюджет, який виснажується постійними відновленнями певних об'єктів, що спричинені руйнуваннями завданими країною-агресором.

Разом з тим, необхідно визначити шляхи підвищення рівня розвитку вітчизняних підприємств із метою досягнення стратегічних пріоритетів України, які будуть помітними у системі поступової адаптації нашої економіки до змін світових глобалізаційних та євроінтеграційних процесів із урахуванням ризиків для економіки нашої держави. Основним механізмом підвищення конкурентних переваг України є використання внутрішніх реформ, таких як: антикорупційна реформа, податкова реформа, реформа у сфері зовнішньої торгівлі та зміна напрямку зовнішньо-економічної політики. Для подолання негативних впливів Україні потрібно витратити кошти на розвиток бізнесів, стартапів, покращення стану підприємництва та створення привабливого інвестиційного середовища в економіці країни в цілому.

Список використаних джерел

1. Варналій З.С., Онищенко С.В., Маслій О.А. Загрози економічній безпеці України в умовах глобалізації. Конкурентні стратегії безпеки розвитку України у глобальному середовищі: монографія. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; за заг. ред. А. І. Мокія. Львів, 2019. С. 21-95.
2. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/prosto-pro-ekonomiku-za-materialamiinfljatsijnogo-zvitu-za-lipen-2022-roku>.
3. Євроінтеграція та війна: економічний вимір. Громадський простір. URL: <https://www.prostir.ua/?news=evrointehratsiya-ta-vijna-ekonomichnyj-vymir>.

УДК: 336.5:658.62

Пантась В. В., Похиль Ю.В., магістранти; Свистун Л.А., к.е.н., доцент
*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
м. Полтава, Україна*

БЕНЧМАРКІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

В ринкових умовах господарювання забезпечення та підвищення конкурентоспроможності підприємницьких структур стає необхідною умовою їх функціонування. Для цього суб'єктам підприємництва необхідно орієнтуватися на постійні зміни у зовнішньому середовищі та постійно підвищувати ефективність своєї господарської